

TRƯỜNG THCS NGUYỄN TRÃI

ĐỀ CƯƠNG ÔN TẬP KIỂM TRA GIỮA HỌC KÌ I NĂM HỌC: 2025-2026. MÔN: NGỮ VĂN 9

Nguyễn Thị Vui. Điện thoại: 0972387157

Võ Thị Cẩm Vân. Điện thoại: 0342482829

I. Kiến thức trọng tâm:

1. Văn bản:

- Thể loại:
- + Văn bản thể loại thơ (Bài 1): Thơ Tám chữ; Thơ Tự do.
- + Văn bản thông tin (Bài 3): VB giới thiệu một danh lam thắng cảnh hoặc di tích lịch sử, bài phỏng vấn
- Chủ đề: Thương nhớ quê hương; Những di tích lịch sử, danh lam thắng cảnh.

2. Tiếng Việt:

- Biện pháp tu từ: Các biện pháp tu từ đã học; Biện pháp tu từ chơi chữ, điệp thanh và điệp vần: đặc điểm và tác dụng
- Phương tiện phi ngôn ngữ

3. Tập làm văn:

Viết bài văn nghị luận phân tích một tác phẩm văn học (truyện hiện đại)

II. Cấu trúc đề kiểm tra:

- **Hình thức:** Tự luận

1. Đọc - hiểu: 4.0 điểm

+Xác định thể loại của văn bản, đoạn trích? Đặc điểm của thể loại (**Chọn ngữ liệu ngoài SGK**)

- + Thể loại.
- + Tìm văn bản (tác giả) cùng thể loại, cùng chủ đề.
- + Nhận diện thể thơ; ngôn ngữ thơ; yếu tố miêu tả, tự sự và tác dụng của chúng; cảm hứng chủ đạo; tình cảm, cảm xúc của người viết; chủ đề; thông điệp.
- + Nhận diện dạng nghị luận; luận đề; luận điểm; lý lẽ; bằng chứng; cách trình bày vấn đề khách quan; cách trình bày vấn đề chủ quan và mối quan hệ (vai trò/tác dụng) giữa chúng.
- + Liên hệ được nội dung trong văn bản với đời sống thực tiễn. Nêu được bài học về cách nghĩ và cách ứng xử của cá nhân do văn bản gợi ra.
- +Tiếng Việt: Biện pháp tu từ; Biện pháp tu từ chơi chữ, điệp thanh và điệp vần: đặc điểm và tác dụng, đặt câu;Phương tiện phi ngôn ngữ: tác dụng.

2. Viết: 5.0 điểm

Viết bài văn nghị luận phân tích một tác phẩm văn học (truyện hiện đại).

* **Lưu ý:**

- **Ngữ liệu (truyện hiện đại) chọn ngoài SGK.**

- Đề mở.

. Đề tham khảo 1:

Bài tập 1: Đọc đoạn thơ sau và thực hiện các yêu cầu nêu ở dưới:

HƠI ẨM Ồ RƠM

(Nguyễn Duy)

Tôi gõ cửa ngôi nhà tranh nhỏ bé ven đồng chiêm

Bà mẹ đón tôi trong gió đêm:

- Nhà mẹ hẹp nhưng còn mê chỗ ngủ

Mẹ chỉ phàn nàn chiếu chần chả đủ

Rồi mẹ ôm rơm lót ổ tôi nằm.

Rơm vàng bọc tôi như kén bọc tằm,

Tôi thao thức trong hương mật ong của ruộng

Trong hơi ẩm hơn nhiều chần đệm

Của những cọng rơm xơ xác gầy gò.

Hạt gạo nuôi hết thầy chúng ta no

Riêng cái ẩm nồng nàn như lửa

Cái mộc mạc lên hương của lúa

Đâu dễ chia cho tất cả mọi người.

(In trong tập *Cát trắng*, NXB Quân đội nhân dân, 1973)

Thực hiện các yêu cầu:

Câu 1. Xác định thể thơ của bài thơ trên? Nêu 02 đặc điểm của thể thơ?

Câu 2. Xác định nội dung bài thơ trên.

Câu 3. Phân tích hiệu quả của biện pháp tu từ được sử dụng trong câu thơ sau: Rơm vàng bọc tôi như kén bọc tằm

Câu 4. Nhận xét về tình cảm của nhân vật trữ tình trong bài thơ.

Câu 5. Bài học sâu sắc nhất em nhận được qua bài thơ trên là gì?

Câu 6. Viết đoạn văn ngắn nêu cảm nhận của em về khổ thơ cuối trong bài thơ “Hơi ẩm ồ rơm” của Nguyễn Duy.

Bài tập 2: **Đọc đoạn thơ sau và thực hiện các yêu cầu nêu ở dưới:**

MẸ VÀ QUẢ

(Nguyễn Khoa Điềm)

Những mùa quả mẹ tôi hái được

Mẹ vẫn trồng vào tay mẹ vun trồng

Những mùa quả lặn rồi lại mọc

Như mặt trời, khi như mặt trăng.

Lũ chúng tôi từ tay mẹ lớn lên

Còn những bí và bầu thì lớn xuống

*Chúng mang dáng giọt mồ hôi mặn
Rỏ xuống lòng thầm lặng mẹ tôi.*

*Và chúng tôi, một thứ quả trên đời
Bảy mươi tuổi mẹ đợi chờ được hái
Tôi hoảng sợ ngày bàn tay mẹ mỏi
Mình vẫn còn một thứ quả non xanh?*

- 1982 -

Câu 1. Bài thơ trên được viết theo thể thơ gì? Nêu 02 đặc điểm của thể thơ?

Câu 2. Ghi lại những danh từ có trong hai câu thơ sau:

*Những mùa quả lặn rồi lại mọc
Như mặt trời, khi như mặt trăng.*

Câu 3. Em hiểu hình ảnh *bàn tay mẹ mỏi* trong câu thơ *Tôi hoảng sợ ngày bàn tay mẹ mỏi* là gì, vì sao tác giả lựa chọn cách diễn đạt như vậy?

Câu 4. Xác định và nêu tác dụng của phép tu từ so sánh trong hai câu thơ sau:

*Chúng mang dáng giọt mồ hôi mặn
Rỏ xuống lòng thầm lặng mẹ tôi.*

Câu 5. Những thông điệp sâu sắc em đón nhận qua đoạn trích đã cho.

Bài tập 4: **Đọc bài thơ sau và thực hiện các yêu cầu nêu ở dưới:**

Mùa thu và mẹ

- Lương Đình Khoa ⁽¹⁾ -

*Mẹ gom lại từng trái chín trong vườn
Rồi rong ruổi trên nẻo đường lặng lẽ*

*Ôi, những trái na, hồng, ổi, thị, ...
Có ngọt ngào năm tháng mẹ vất vả.*

*Con nghe mùa thu vọng về những thương yêu
Giọt mồ hôi rơi trong chiều của mẹ
Nắng mong manh đậu bên thềm khế
Đôi vai gầy nghiêng nghiêng!
Heo may thổi xao xác trong đêm
Không gian lặng im...
Con chẳng thể chớp mắt
Mẹ trở mình trong tiếng ho thao thức
Sương vô tình đậu trên mắt rưng rưng!*

Chú thích:

(1) **Lương Đình Khoa** sinh năm 1985, là một người yêu thơ và làm thơ từ nhỏ. Quê quán: Huyện Văn Giang, tỉnh Hưng Yên. Hiện sống và viết thơ văn tại Hà Nội. Anh đã xuất bản một số tác phẩm: *Khuôn mặt tình yêu* (Thơ – 2005), *Gió mùa thổi mãi* (Tập truyện ngắn – 2009), *Ai rồi cũng phải học cách quên đi một người* (Thơ – 2014), *Tuổi thanh xuân đôi chuyến tàu đi lạc* (Tản văn – 2014), *Về nhà đi* (Thơ, tản văn – 2016) ...

1. Bài thơ được làm theo thể thơ nào?

2. Bài thơ thể hiện tình cảm của ai dành cho ai? Đó là tình cảm gì?

3. Hai câu thơ: "*Nắng mong manh đậu bên thật khẽ/Đôi vai gầy nghiêng nghiêng!*" gọi cho em suy nghĩ gì về hình ảnh người mẹ?
4. Qua bài thơ, tác giả Lương Đình Khoa gửi tới cho chúng ta bức thông điệp gì?

Bài tập 4: Luyện tập viết bài văn phân tích một truyện ngắn hiện đại (ngoài sgk) hoặc một truyện mà em đã học trong chương trình ngữ văn lớp 6, 7, 8.